

**A Kúria  
mint felülvizsgálati bíróság  
í t é l e t e**

**Az ügy száma:** Pfv.II.20.749/2019/6.

**A tanács tagjai:** Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit a tanács elnöke  
Nyíróné dr. Kiss Ildikó előadó bíró

. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna bíró

**A felperes:** felperes neve (**felperes címe**)

**A felperes képviselője:**

. Lakos Júlia ügyvéd (**fél címe**)

**Az alperes:** alperes neve (**alperes címe**)

**Az alperes képviselője:**

. Vajda Attila ügyvéd (**fél cím 2**)

**A per tárgya:** Örökbefogadás felbontása

**A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:**

Felperes

**Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:**

őri Járásbíróság P.23.138/2017/15.

**A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:**

őri Törvényszék 2.Pf.20.438/2018/8.

**Rendelkező rész**

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 17.500 (tizenhétezer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

**I n d o k o l á s**

**A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás**

- [1] Az 1991. március 13. napján született alperes édesapja 2000. november 15. napján elhunyt. Édesanyja 2001 novemberében élettársi kapcsolatot létesített a felperessel, majd 2004. november 20. napján házasságot kötöttek. A K. Gyámhivatal a 2008. január 14. napján hozott határozatával engedélyezte, hogy a felperes az alperest örökbe fogadja. Az örökbefogadással az alperes - a felperes iránti tisztelet jeléül - második utónévként felvette a felperes keresztnévét. A határozat megállapította: a gyermek és az örökbefogadó között valódi szülő-gyermek kapcsolat alakult ki, az örökbefogadó szülő a gyermek számára modell értékű személyiség, életének fontos meghatározója.
- [2] Az alperes édesanyja és a felperes házassági életközössége 2015. február hónapban megszűnt, a felperes a közös lakásból elköltözött. A házasságuk felbontása iránti eljárásban 2017. január 20. napján tartott tárgyaláson a bíróság az alperest tanúként hallgatta ki. A felperes tisztességtelennek és súlyosan bántónak érezte az alperes tanúvallomását; egyebek mellett azt, hogy alkoholfogyasztásáról nyilatkozott, tévesen jelölte meg élettársi kapcsolatuk kezdő időpontját és a házasság felbontása iránti perben az édesanyját támogatta.
- [3] A felperes jogi képviselője útján levélben kereste meg az alperest az örökbefogadás közös kérelemre történő felbontása érdekében. Az alperes válaszában az örökbefogadás felbontását indokolatlannak

tartotta, de közölte: ha a felperes valóban minden kapcsolatot meg akar vele szakítani, annak az is feltétele, hogy az édesanyjával szemben előterjesztett vagyoni követelésétől elálljon.

### **A kereseti kérelem és az ellenkérelem**

- [4] A felperes keresetében az örökbefogadás felbontását kérte. Az alperes tanúvallomásában tett, a felperes személyét súlyosan sértő nyilatkozatok és kapcsolatuk megszakadása miatt az örökbefogadás nem tölti be a célját.
- [5] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult: nem tanúsított olyan magatartást, ami miatt az örökbefogadás fenntartása a felperes számára elviselhetetlen.

### **Az első- és másodfokú ítélet**

- [6] Az elsőfokú bíróság a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:139. § (1) bekezdésére alapított ítéletével a keresetet elutasította.
- [7] E jogszabályi rendelkezés szerint a felperest terhelte annak bizonyítása: az alperes által tanúsított magatartás miatt az örökbefogadás fenntartása számára elviselhetlenné vált. A törvény nem határozza meg az elviselhetetlenség fogalmát, fennállását a bíróságnak mérlegeléssel kell megállapítani. Vizsgálni kell: valóban az örökbefogadási kapcsolatot megghiúsító körülmények merültek-e fel, mert csak az erkölcsileg és jogilag súlyosan felróható magatartás eredményezheti az örökbefogadás felbontását.
- [8] Az alperes édesanyja és a felperes házasságának megszűnése önmagában nem vonja maga után az örökbefogadás felbontását. Az alperesnek a házasság felbontására irányuló perben tett tanúvallomása nem minősül az örökbefogadás felbontását indokoló súlyos, erkölcsileg és jogilag elítélhető magatartásnak. A megbántottság, sértettség és a felperes által valótlannak ítélt állítások sem érik el az elviselhetetlenség szintjét. Az alperes nyilatkozatai nem teremthettek a felperes számára elviselhetetlen helyzetet, az alperes továbbra is kötődik a felpereshez, a korábbi évek harmonikus szülő-gyermek viszonya miatt még van esély a kapcsolat helyreállítására.
- [9] A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [10] A házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (a továbbiakban: Csjt.) az örökbefogadás egyoldalú kérelemre történő felbontása feltételeként két esetet szabályozott: 1. akár az örökbefogadó, akár az örökbefogadott olyan magatartást tanúsított, amely miatt az örökbefogadás fenntartása a másik félre elviselhetlenné vált; 2. az örökbefogadás célját és társadalmi rendeltetését nem töltötte be. Az utóbbi feltétel kikerült a jelenleg hatályos, a Ptk. 4:139. § (1) bekezdése szerinti jogi szabályozásból. Az örökbefogadás célja azonban továbbra is a gyermek családban nevelése, a családi kapcsolat létrehozatala és fenntartása, amely természetesen akkor is fennmarad, ha az örökbefogadott gyermek már nagykorú. Közvetett módon tehát továbbra is vizsgálni kell: az örökbefogadás célját és társadalmi rendeltetését betölti-e. Ha az egyik fél által tanúsított magatartás a másik félre elviselhetlenné tette az örökbefogadást és ha az örökbefogadással létrejött családi kapcsolat elviselhetetlen, az már nem töltheti be társadalmi rendeltetését.
- [11] Az elviselhetetlenség nem egyszerűen megromlott kapcsolatot jelent, a felperes pedig az örökbefogadás felbontásának szükségességét az alperes édesanyjával kötött házasságának megromlásához és felbontásához kapcsolta, ezzel indokolta.
- [12] Az alperesnek a házasság felbontása iránti perben tett tanúvallomása nem tartalmazott olyan sértő és bántó nyilatkozatot, amelyből következően az örökbefogadás a felperes számára elviselhetetlen lenne. A felperes által sérelmesnek tartott levelet pedig az alperes a perindítás után írta, ezért nem az indította a felperest az örökbefogadás felbontására.

## **A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**

- [13] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet megváltoztatását; az örökbefogadás felbontását kérte. Megsértett jogszabályhelyként a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 206. §-t és a Ptk. 4:139. §-t jelölte meg.
- [14] A jogerős ítélet jogszabálysértő, mert az eljáró bíróságok tévesen értékelték a rendelkezésre álló bizonyítékokat, ezért nem megfelelő tényállást állapítottak meg és abból helytelen jogi következtetéseket vontak le. Ennek eredményeként sérültek az örökbefogadás felbontását szabályozó anyagi jogi rendelkezések is.
- [15] Az alperes nagykorúsága elérése előtt rövid idővel; az alperes és édesanyja kezdeményezésére fogadta örökbe. Az örökbefogadott gyermek családban nevelkedésének célja nem is valósulhatott meg, mert örökbefogadása időpontjában az alperes már majdnem nagykorú volt. A családi kapcsolat fenntartásának célja pedig azért nem valósulhat meg, mert a perben a felek egyezően nyilatkoztak: már nem is keresik egymással a kapcsolatot.
- [16] Tévesen mérlegelték az eljáró bíróságok az őt ért sérelmet. Az eljáró női bírák nem tudták egy férfi szemszögéből mérlegelni annak a sérelemnek a súlyosságát, hogy az a gyermek, akinek a nevelésében részt vett, ellene fordult, valótlan és személyét sértő tényeket állított róla. Tévesen értékelték az alperes levelében tett ajánlatot is. Ezt valóban a keresetindítás után kapta meg, de a per alatt keletkezett bizonyíték értékelése nem kizárt.
- [17] Az elviselhetetlenség törvényi megfogalmazása szubjektív, relatív kategória. Azt a körülményt, hogy az örökbefogadás már nem tölti be társadalmi rendeltetését, az új törvényi megfogalmazás szerint az elviselhetetlenség körében kell értékelni. Számára az örökbefogadás fenntartása elviselhetetlenné vált és ezért az nem is töltheti be társadalmi rendeltetését.
- [18] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. A jogerős ítélet nem jogszabálysértő, az eljáró bíróságok a bizonyítékokat helyesen mérlegelték. Kapcsolatuk nem szűnt meg; az a tény pedig, hogy ritkán találkoznak, a felperesnek felróható, mert ő hagyta el az édesanyját és költözött el. Az elviselhetetlenség nem egyszerűen megromlott kapcsolatot jelent, hanem a megromlott kapcsolat fokozottan minősített esetét, ami esetükben nem áll fenn.

## **A Kúria döntése és jogi indokai**

- [19] A Kúria a jogerős ítéletet a régi Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között bírálta felül.
- [20] A felülvizsgálati kérelem megalapozatlan.
- [21] A felperes felülvizsgálati kérelmében azt állította: az eljáró bíróságok a bizonyítékok mérlegelésének szabályait tartalmazó régi Pp. 206. § (1) bekezdés rendelkezéseinek megsértésével, kirívóan okszerűtlenül állapították meg: az alperes nem tanúsított olyan magatartást, amely miatt az örökbefogadás fenntartása a felperes számára elviselhetetlenné vált.
- [22] A régi Pp. 270. § (1) bekezdése értelmében a jogerős ítélet felülvizsgálatát csak jogszabálysértésre hivatkozással lehet kérni. Jogszabálysértésnek tekinthető a megalapozatlan ítélet is. Megalapozatlanságról azonban csak akkor lehet szó, ha a tényállás feltáratlan maradt, vagy a megállapított tényállás iratellenes, illetőleg okszerűtlen, logikai ellenmondásokat tartalmaz. Nem állapítható meg jogszabálysértés akkor, ha a felülvizsgálati kérelem a bizonyítékok okszerű mérlegelését támadja, a felülvizsgálati eljárásban ugyanis a bizonyítékok felülmérlegelésének nincs helye.
- [23] A régi Pp. 206. § (1) bekezdése szerint a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak az egybevetése alapján állapítja meg, a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli és meggyőződése szerint bírálja el. Az idézett jogszabályhelyből

következően a bíróság mérlegelése kiterjed egyrészt az egyes bizonyítékok bizonyító erejének megállapítására, másrészt a bizonyítékok egybevetésére és a maguk összességében való értékelésére. Mindezekből következtetés útján alakul ki a bíróság belső meggyőződése arról, hogy az ügyre vonatkozó tények valósak, illetve bizonyítottak-e vagy sem.

- [24] Az elsőfokú bíróság az irányadó anyagi jogi jogszabály helyes alkalmazásával tájékoztatta a felperest bizonyítási kötelezettségéről, a bizonyítási eljárást lefolytatta és - ahogyan azt a jogerős ítélet is megállapította - a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen mérlegelve helyes tényállást állapított meg, amiből megalapozott jogi következtetést vont le; ítéletét a másodfokú bíróság helybenhagyta.
- [25] A Kúria a felülvizsgálati eljárás során kizárólag azt vizsgálhatja, hogy az eljáró bíróságok tettek-e iratellenes megállapítást, és okszerűtlenül mérlegelték-e a rendelkezésre álló bizonyítékokat. A Kúria a bizonyítékok felülmérlegelésére, a tényállás megváltoztatására csak kivételesen, abban az esetben jogosult, ha a felülvizsgálni kért jogerős határozat iratellenes, vagy kirívóan okszerűtlen, logikátlan, ellentmondásos megállapításokat tartalmaz (EBH 2006.1526.). Nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna; az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott határozattól eltérő következtetésre lehet jutni (BH 2013.119.II.).
- [26] Az adott esetben az eljáró bíróságok a bizonyítékok együttes, okszerű, iratszerű és logikus, a régi Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt elveknek megfelelő mérlegelésével döntöttek az örökbefogadás felbontására irányuló kereset elutasításáról. Helyesen állapították meg: a szülők házasságának felbontása, esetlegesen az örökbefogadó szülőre tett kedvezőtlen tartalmú tanúvallomás nem vonhatja maga után az örökbefogadás felbontását. A felperes nem igazolt olyan körülményt, ami alapján megállapítható lenne: a felperes számára az örökbefogadás fenntartása elviselhetetlenné vált. A Kúria az eljáró bíróságok részletes, minden körülmény értékelésére kiterjedő indokolásával egyetértett, annak megismétlését a régi Pp. 270. § (1) bekezdés alapján alkalmazandó 254. § (3) bekezdés szerint mellőzte.
- [27] Rámutat a Kúria: a következetes bírói gyakorlat szerint a szülő-gyermek közötti kapcsolat a gyermekek felnőtté válása után vérségi leszármazás esetén is konfliktusokat hordozhat magában, melyeknek feloldása mindkét részcél elvárható. Önmagában a konfliktusok ténye azonban - különösen, ha azok előidézésében a felbontást kérő is közrehatott - nem vezethet az örökbefogadás felbontásához (BH 2000.19.).
- [28] Az eljáró bíróságok a bizonyítékok mérlegelésekor nem sértették meg a régi Pp. 206. § (1) bekezdés előírásait, ennek eredményeként az örökbefogadás felbontását szabályozó anyagi jogi rendelkezés, a Ptk. 4:139. § sem sérült.
- [29] A Kúria csak a jogerős ítélet pontosításaként rögzíti: a Csjt. 57. § (1) bekezdésének a 2012. december 31. napjáig hatályos szövege tartalmazta az örökbefogadás felbontásának két feltételét: ha az örökbefogadó vagy az örökbefogadott által tanúsított magatartás miatt az örökbefogadás fenntartása a másik félre elviselhetetlenné vált; vagy ha az örökbefogadás célját és társadalmi rendeltetését nem tölti be. Az egyes családjogi és cégjogi eljárások egyszerűsítéséről szóló 2012. évi LXXXV. törvény 4. §-a 2013. január 1-i hatállyal módosította a Csjt. 57. § (1) bekezdését úgy, hogy megszüntette az örökbefogadás felbontásának lehetőségét arra hivatkozással, hogy az célját és társadalmi rendeltetését nem tölti be. A Ptk. 4:139. § (1) bekezdése az örökbefogadás egyoldalú kérelemre történő felbontását a Csjt. 57. § (1) bekezdés 2013. január 1. napjától hatályos szövegével egyezően szabályozza.
- [30] A Kúria a kifejtettekre tekintettel megállapította, hogy a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a régi Pp. 275. § (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

## **Záró rész**

- [31] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyalás tartása nélkül bírálta el.
- [32] A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a régi Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdése szerint viseli az általa lerótt felülvizsgálati eljárási illetéket és köteles az alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, melynek összegét a Kúria a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján állapította meg.

Budapest, 2019. október 1.

dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. a tanács elnöke, Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. előadó bíró, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. bíró